

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Înființată prin Constituția din 1991, Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională din România, independentă față de orice altă autoritate publică. Sediul Curții Constituționale este în municipiul București.

La nivelul Legii fundamentale, Curtea Constituțională este reglementată în Titlul V (art. 142-147 din Constituție), dispozițiile acestora fiind dezvoltate în **Legea nr. 47/1992** privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată.

Curtea Constituțională se compune dintr-un număr de 9 judecători, numiți pentru un mandat de 9 ani, care nu poate fi prelungit sau înnoit.

Potrivit art. 142 alin. (1) din Constituție, Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției. În realizarea acestei funcții, Curtea îndeplinește **atribuțiile** înscrise în art. 146 din Legea fundamentală:

- a) se pronunță asupra constituționalității legilor, înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a Guvernului, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori, precum și, din oficiu, asupra inițiativelor de revizuire a Constituției;
- b) se pronunță asupra constituționalității tratatelor sau altor acorduri internaționale, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori;
- c) se pronunță asupra constituționalității regulamentelor Parlamentului, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui grup parlamentar sau a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori;
- d) hotărăște asupra excepțiilor de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele, ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial; excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată și direct de Avocatul Poporului;

- e) soluționează conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice, la cererea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a primului-ministru sau a președintelui Consiliului Superior al Magistraturii;
- f) veghează la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României și confirmă rezultatele sufragiului;
- g) constată existența împrejurărilor care justifică interimatul în exercitarea funcției de Președinte al României și comunică cele constatate Parlamentului și Guvernului;
- h) dă aviz consultativ pentru propunerea de suspendare din funcție a Președintelui României;
- i) veghează la respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului și confirmă rezultatele acestuia;
- j) verifică îndeplinirea condițiilor pentru exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni;
- k) hotărăște asupra contestațiilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid politic;
- l) îndeplinește și alte atribuții prevăzute de legea organică a Curții.

În ceea ce privește **controlul constituționalității legii**, facem următoarele precizări:

- în lume, există două mari modele de control al constituționalității legii: cel european (*judicial review*) și cel american (*constitutional review*). Deosebirea esențială dintre acestea rezidă în faptul că modelul european este unul de tip concentrat, în sensul că exercițiul controlului de constituționalitate este încredințat unui organism autonom, specializat, numit după caz, Consiliu Constituțional, Curte Constituțională sau Tribunal Constituțional. În schimb, modelul american atribuie competența de a analiza conformitatea legii cu prevederile Constituției chiar Curții Supreme de Justiție, rațiunea fiind aceea că, în procesul aplicării și

interpretării legii, judecătorul poate sesiza și remedia eventualele neconcordanțe cu textul constituțional;

- în România, controlul constituționalității legii este încredințat unui *organ jurisdicțional autonom*, Curtea Constituțională și reprezintă o garanție a traducerii în viață a principiilor și normelor constituționale, a aplicării și respectării drepturilor și libertăților cetățenești;
- privind înapoi, constatăm că sorgintea controlului de constituționalitate se leagă de Constituția din 1866, chiar dacă, formal, acesta nu era consacrat *expressis verbis***. El avea să-și găsească consacrarea pe cale de judecată. Încă din anul 1902, Curtea de Casație recunoștea judecătorului român dreptul de a refuza aplicarea unei legi pe care o constata ca fiind neconstituțională, urmare a sesizării uneia dintre părțile din proces. În anul 1912, Curtea de Casație a admis excepția ridicată de Societatea de Tramvaie din București, ideea instituirii unui control constituțional al legilor fiind asociată cu prezența unui organ judecătoresc¹.
- la momentul adoptării Constituției din 1991, Adunarea Constituantă s-a îndepărtat de soluția unui control judecătoresc al constituționalității legii și a optat pentru înființarea unui organ specializat, *Curtea Constituțională*. Constituția franceză din 1958 a inspirat crearea Curții Constituționale române și organizarea controlului *a priori*, dar, în ceea ce privește controlul *a posteriori*, România s-a inspirat din propria tradiție juridică, această formă de control nefiind prevăzută în Franța.

¹ Referindu-se la controlul constituționalității legii exercitat de judecător, Dimitrie Alexandresco nota în 1926 că, prin Constituție, nu se conferă judecătorilor dreptul de a „pipăi constituționalitatea internă a legilor și, în lipsa unui text expres în această privință, ei nu pot avea acest drept”. A se vedea *D. Alexandresco, Principiile dreptului civil român*, vol. I, Atelierele grafice SOCEC, București, 1926.

În ceea ce privește **soluționarea excepțiilor de neconstituționalitate** (controlul de constituționalitate *a posteriori* reglementat în art. 146 lit. d) din Constituție), menționăm următoarele:

- Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei *legi sau ordonanțe* ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță *în vigoare*, care are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia;
- excepția poate fi ridicată: de către una din părțile din proces; de către instanța de judecată ori de arbitraj comercial, din oficiu; de către procuror, în fața instanței de judecată, în cauzele la care participă; direct de către Avocatul Poporului;
- nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale;
- sesizarea Curții Constituționale se dispune de către instanța în fața căreia s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, printr-o încheiere;
- președintele Curții Constituționale va comunica încheierea prin care a fost sesizată Curtea Constituțională președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, indicându-le data până la care pot să trimită punctul lor de vedere;
- deciziile Curții Constituționale se publică în Partea I a Monitorului Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor.

- dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare constatate ca fiind neconstituționale își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pune de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

Pentru a afla mai multe informații despre activitatea Curții Constituționale, puteți consulta pagina de internet: <http://www.ccr.ro/>

